

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház)
Telefon: 17-52 és 27-89. (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZAGI NAPLO

Előfizetési ár: havonta 3 pengő, negyed-
évre 8-70 pengő. — Egyes szám ára:
hétköznap 12 fillér, vasárnap 24 fillér.

A nemzet háláját

tölmácsolta a képviselőház, amikor a dicsőséges idők legnagyobb hősi halottját méltatták és külföldi törvényben biztosították utódjának és özvegyének sorsát. Minden igaz magyar szívében ott égtek a törvény nélkül is a hála és kegyelet szavai. Mégis törvénybe kellett iktatni, hogy a kései nemzedékek is ismerjék ezeket az időknek áldozatos magyarjait és tudják meg, hogy ezekkel az áldozatos magyarokkal szemben hogyan gondolkozott a háza.

Igen, házánk gondja és gondolata szökött meg ebben a törvényben.

A háza határozott úgy, hogy a hála és kegyelet törvénye legyen a nemzet áldozatos hősi halált halt Kormányzóhelyettesünk kisfiá. És az a nemzet hála, kegyes és jóindulatú a kis árvával szemben, mert tudja, hogy az apát vesztett gyermek hozta minden magyarok között a legnagyobb áldozatot.

Nemcsak a Kormányzóhelyettes árvája a nemzet árvája azonban, amint azt minden igaz magyar kiolvashatja a törvény szelleméből, de minden olyan magyar gyermek nemzeti árva, akinek atyja ott hal meg a hősi harcok kiharó becsületmezőjén. Minden hadiárva gyermek érezze és tudja, hogy az áldozat, mely atyját követelte a hazától, teremt számára biztos alapot, abban, hogy atyja helyett egy nemzet lett az atyja.

Felémelően szép gondolat. Megnyugtatóan igaz elgondolás volt ez, mert ezek, meg ezek áldják azt, aki így tudta megfogalmazni a hősi halottak árváinak sorsát.

Ez a törvény arról, zeng himnusz és azt harsogja minden dadalmas trombitaszónál hangosabban, hogy a háza tudja a kötelességét a hősökkel, fiaival szemben. A háza és mindazok, akik áthion vannak, tudják, hogy a legnagyobb áldozattal szemben nekünk is a legnagyobb áldozatot kell hoznunk és azok, akik ott maradnak idegen rögök alatt, nyugodtan alusszák örök álmukat, mert szeretteik sorsát egy nemzet viseli a szíven.

Ezért nagy és ezért megnyugtató ez a törvény. Minden magyar családot hozott törvény ez.

Ereznie kell a nemzetnek, hogy az, aki tagja ennek a szent közösségnek, kell, hogy áldozatot hozzon, de ez az áldozat megtalálja a maga ellenszolgáltatását éppen akkor, amikor a legnagyobb veszély érheti az egyént.

Hála és kegyelet még kevés, de anyagi gondossága is kísérni a háza minden fiát, amint elindul a hadak útján. Kíséri őt és kíséri áthion maradt családját. Most és akkor is, ha netalántán azok között kell lennie, akik életüket áldozták fel a hazáért.

Az egyén áldozata is egyre nagyobb, tehát a köz áldozata is nő. Az életet már egyetlen törvény se tudja visszaadni, de az életet az utódokban csak az

A magyar csapatok a Donnál csirájában elfojtották az ellenség támadási kísérleteit

Hullahegyek a sztalingrádi vörös torlaszok mögött — Sztalingrád felszabadítására irányuló szovjet terveket meghiusítják a németek
Roosevelt rádióbeszédet mondott — Bolgár lap képtelenségnek mondja a különbéke híreszteléseket

Mialatt a német csapatok nyomása a kaukázusi fronton tovább erősödik, addig a szovjet Sztalingrád térségében és a Don arcvonalán támadással kísérletezik. A legutóbbi német hadijelentés kiemeli, hogy ezeket a támadásokat a német, illetve a magyar csapatok csirájukban elfojtották.

Mint berlini tájékoztatás közli, a német csapatok Sztalingrádban páncélos elhárító ágyúkkal és gránátvetőkkel könnyen visszavertek néhány szovjet támadást, amelyeket a „Vörös Október” vasművek romjaiból épített állásokból indítottak. A foglyok között az utóbbi napokban feltűnően szaporodtak a polgári személyek. Ezzel a kapcsolatosan megállapítás nyert, hogy a polgári személyek legnagyobb részét a romokban heverő nagy fegyverkezési üzemek munkásai közül találják. A polgári biztosok ezeket a munkásokat, akiknek ruhájuk vékony és csupán puskával és pisztollyal vannak felszerelve, a korszerű harcokhoz szükséges felszerelést hiányos. Saját vallomásaik szerint kíméletlenül harcba kergettek őket, ahol elvették őket.

Az ezerele torlaszok mögött hullahegyek láthatók. Bűtor darabokból és más berendezési tárgyakból a legnagyobb sietéssel összerakják a torlaszokat. Ezek robbanóanyagokkal tele és könnyen lángrobbannak, úgyhogy a német támadóknak könnyű dolog ezeket védett állásokból felgyújtani és így módon a robbanások szertereplő szilánkok a védők biztos pusztulásukat jelentik. A polgári biztosoknak Sztalin legutóbbi parancsa értelmében teljesen katonai jogkövetik van. Azok a szovjet támadási előkészületek, amelyekről már néhány nappal ezelőtt érkezett jelentés, most világosan felismerhetővé váltak. A keleti arcvonal két helyén, Szmolenszktől északra, a szovjet vonalai mögött, nyilván a legnagyobb sietéssel összerakott hadsereget állította küzdelembe. Ezzel a haderőseportosítással kapcsolatosan a rszevi arcvonalon is valószínűleg készületben áll néhány szovjet hadosztály. Az a körülmény, hogy Sztalingrádtól

délre Volgán át nagyobbarányú forgalmat figyeltek meg, szintén a bolsevista támadás szándékára enged következtetni. A szovjet főparancsnokságának nyilvánvalóan az a szándéka, hogy Sztalingrádot átkaroló délről kiinduló csapatmozdulattal felszabadítsa. A Sztalingrádnál levő német csapatok túlnyomórészt védekező magatartása valószínűleg a szovjet támadási előkészületekkel áll összefüggésben. A német légi haderő erős kötelékkel sikeres támadásokat intéz a Volga alsó folyása mentén az átkelő forgalom és csapatszállítások ellen. Úgy látszik igen jelentősek azok a veszteségek, amelyeket a szovjet járadó csapatok már az átkelés alkalmával elszenvedtek. Sztalingrádtól délre egy rohamesapat vállalkozása során fogságba került egy ezredsegédszáz, aki csapatainak veszteségét mintegy 30 százalékra becsülte. A Volgától keletre levő vasútvonalakat és kikötőket igen sok bomba olyan sikeresen eltalálta, hogy a nappali szovjet utánpótlási forgalom teljesen megbénult.

Nagyszámú német zuhanóbombázó bombázta Gruzni kőeláberendezését. A régi tűzfegyverek mellett igen sok új tűzparancsot hoztak a német támadók. Az ottani kőeláberendezések hosszú időre történt elpusztításával a szovjet mérő legnagyobbb kőeláberendezését vesztette el, amelyekben a nyert kőeláberendezés több mint 80 százaléka elpusztult.

BOLGÁR LAP A KÜLÖNBÉKE-HÍRESZTELÉSÉRŐL

A „Večer” című bolgár kormánylap hétfői számának vezércikkében foglalkozik azokkal a híresztelésekkel, amelyek a szovjetekkel való különbéke lehetőségéről keringenek. A lap megállapítja, hogy az ilyen bombanációt endkívül naivak. A béke csupán Németország és szövetségeseinek győzelméből születik meg. Bulgáriának minden erejét meg kell feszítenie, hogy lehetővé tegye a különbéke lehetőségét. A békehírek időelőtti terjesztése csupán az ellenséges propagandának érdekében áll.

ilyen törvények tudják megtartani.

Azért nagy és szent ez a törvény és azért fogadja hála és kegyelet a nemzet közölete, egyének és közöletek...

Horlhy István hősi halála életéhez az élet szebb és diadalmosabb oldalára állította a kis Horlhy István a nemzet árváját és vele együtt minden apró Magyar Jánost és Magyar Juliskát.

Nagy Vilmos honvédelmi miniszter kiutazik a frontra

Budapest, okt. 13. Vitéz nagybaczoni Nagy Vilmos honvédelmi miniszter fogadta egyik pesti lap munkatársát és előtte az alábbi nyilatkozatot tette:

— Szerdán délután kimutazom a frontra, elmegyek egészen az első vonalig. Felveszem a személyes érintkezést katonáinkkal, tanulmányozni fogom a hadsereg ellátásának kérdését és ellenőrizni fogom, hogy a téli holmik megérkeztek-e kellő időben.

— Meg fogom mondani katonáinknak, hogy a házi dolgokat illetőleg nyugodtak lehetnek. Hozzájárulok a legteljesebb mé-

tékben gondoskodunk, kívánsgaikat teljesítjük. Megnyugvást fogok adni elsővonalbeli katonáinknak és azoknak a csapattesteknek, amelyek a megszállás neház munkáját végzik.

— Azért megyek ki személyesen a frontra, hogy személyes tapasztalatok alapján akarom majd megtenni az idehaza szükségesé vált intézkedéseket.

— Látogatást teszek a német főhadiszálláson is és körülbelül két hét múlva térek vissza Budapestre. A honvédelmi tárca költségvetésének parlamenti tárgyalásánál már jelen leszek.

MIT BESZÉLT ROOSEVELT?

A Német Távirati Iroda ismereti, hogy Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke hétfőn este beszédet mondott a bevezetőjében kijelentette, hogy a szövetségesek egységesen megállapodtak abban, hogy új támadásokkal más háttérre irányítsák a hármasegyezmény hatalmainak haderőit a keleti arcvonalról és Kínáról. Az, hogy ez a támadás hogyan, mikor és hol fog bekövetkezni, nem közölhető.

A szövetségesek azt is elhatározták, hogy Németország, Olaszország és Japán vezető férfait, akik az ő felfogásuk szerint „számtalan barbár cselekedetért” felelősek, elfogják és bíróság elé állítják.

Roosevelt kijelentette, hogy az Egyesült Államok még egyáltalában nem érte el a teljes mértékű termelés színvonalát, de megállapította, hogy az Egyesült Államok már több mint két éve ezelőtt megkezdte hadianyaggyártási építését. Roosevelt hangsúlyozta, hogy ezeknek a gyáraknak építését már több mint egy évvel a pearl-harbouri vereség előtt megkezdték.

A hadfelszerelésen kívül a házási kérdés az, amely őt legjobban foglalkoztatja, mert mindenütt a világon továbbra is sülyednek az Egyesült Államok házi ellenséges beavatkozás következtében.

Az Egyesült Államok munkaproblémájának legnehezebb ol-

dala Roosevelt szerint a mezőgazdasági munkásokban mutatkozó hiány.

Roosevelt hangsúlyozta, hogy meggyőződése szerint a sorozási kothatárt ház évrről tízennyolc évre kell leszállítani. Ennek a háborúnak kimenetele kizárólag a katonai vezetéstől s a katonai vezetők hadászati terveitől függ. A szövetségesek tehát elhatározták, hogy a hadászati tervek kidolgozását a katonai vezetőkre hagyják. Ezek a vezetők — mondotta Roosevelt — legszorosabb összeköttetésben állnak az angol, a szovjet és a csungkingi-kínai vezérkarokkal, valamint a brit dominiumok vezérkarával.

Roosevelt kijelentette a továbbiakban, hogy ez év januárjában a szövetségeseknek közös hadművelleti tervük van s a tervet illetően teljes az egység a szövetségesek veze ői között. Már sok katonai döntést hoztak és sok tervet készítettek.

Végül kijelentette Roosevelt, hogy az Egyesült Államok „a hit, a remény és a béke visszaállításáért” harcolnak. A háború

FONTOS TUDNIVALÓK

Ma, szerdán délután 8—2-ig a 2501—3000 sorszámú új zsr- és szappanjegyeket lehet kiváltani.

Hirdetmény a hagyományok bejelentése, zár alá vétele és igénybeviteléről. (5.)

TÓKÉS FOTO
PUSZTÓKI PÁLOTA

Vasárnap is nyitva!

Az asszonyok makacs b... kedésénél a régóta bevált, tisztán természetes „Ferenc József” kesz... rüviz — reggel éhgyomorra egy pohárral bevéve — különösen ajánlatos, mert hashajtó hatásában feltétlenül megbízható és rendkívül enyhe. Kérdezze meg orvosát!

végeéljaként Németsország, Olaszország, Japán és szövetségeseinek végleges megsemmisítését tűzte ki Roosevelt.

NÉMET VELEMÉNY CHURCHILL BESZÉDERŐL

Churchillnek Edinburgban mondott beszédéhez a berlini lapok azt a megállapítást fűzik, hogy a brit miniszterelnök szókészsége mértén most ismét elébe vágott a németeknek. A „Völkischer Beobachter” szerint várható volt, hogy Churchill megkísérli olyan beszéddel válaszolni, a német győzelmi bizonyosság egyöntetű megnyilvánulása, melynek technikáját már jól ismerik. A lap rámutat arra, hogy Churchill a második arevonai kérdést nagyon féláltról kezelte. A szovjet felé, amely a keleti arevonalon Anglia érdekéért vértök el, a szokásos dagályos dicsérő szavakkal fordul, később azonban megállapította, a briteknek azon kell fáradozniuk, hogy összhangba hozzák a bölcsesség és vakmerőség eredményét. Hogy ez mit jelent, azt Moszkvában fogják a legjobban megérteni — állapítja meg a német lap.

Mint a brit hírszolgálati iroda Churchill edinburghi beszédének kiegészítéseképpen közli, Churchill még kijelentette, hogy Németsország csak nagyon kis kísérleteket tesz majd arra, hogy a német városok bombázásának megőrléséért nagy légi támadásokkal intézzen angol városok ellen. Anglia — jelentette ki Churchill — egész a háború végéig folytatni fogja a német városok elleni bombázását.

SZTALIN BELE AKAR SZÓLNI AZ ANGOL-AMERIKAI TERVEKRE

Sztalinnek az a komoly kívánsága — írja a londoni „Times” washingtoni tudósítója —, hogy a szövetségesek hadászati terveinek kidolgozásába vonják bele az ő katonai és politikai képviselőjét. Japánnal kapcsolatban Sztalin kívánsága nem annyira Amerika, mint inkább az angolok felé szól. A kínaiak is kifejezésre juttatták azt a kívánságukat, hogy szavukat hallathassák. Oroszország rendkívül elégedetlen a demokráciák hadianyagszállításaival. Főleg Amerika nem teljesítette ígéreteit. Minő nyilvánvalóbbá válik, hogy a viszony a nyugati hatalmak és Szovjet-Oroszország és bizonyos értelemben Kína között megváltozó kérdéssé válik. Angliában és az Egyesült Államokban mindtisztaban kezdik látni, hogy a szövetségesek közötti megértés nem az, aminek lennie kellene. Különösen nincs meg az egységes közös stratégia — írja a lap.

A HAJÓTÉR KÉRDÉSE ÉS A MASODIK ARCIVONAL

Az olasz sajtó igen nyomatékosan rámutat arra, hogy a tengelyhatalmak által elsüllyesztett hajótér Anglia és Amerika minden erőfeszítése ellenére továbbra is jelentősen meghaladja az

új építkezéseket. A „Tribuna” kimutatja, hogy a hármasegyezmény hatálmái által elsüllyesztett hajótér március óta minden hónapban meghaladja, vagy megközelítette az egymillió tonnát. Ugyanakkor hivatalos amerikai nyilatkozat szerint az Egyesült Államok hajógyárjai az elmúlt 9 hónap folyamán valamivel több mint négy millió tonna hajóteret állítottak elő. Ha ehhez még hozzászámítjuk az angol hajógyártást is, arra a megállapításra jutunk, hogy a hajóelsüllyesztések havonta háromszázezer tonnával haladják meg az építkezéseket. Ha pedig megfontoljuk, hogy egy 200.000 főnyi expedíciós hadsereg szállításához hárommillió hajóterre van szükség, arra a következtetésre jutunk, hogy a második arevonalt továbbra is csak ábránd marad — állapítja meg az olasz lap.

AZ ÚJ KELET-ÁZSIA megteremtése kérdéseivel foglalkozó értekezlet megnyitása alkalmával mondott beszédében Tan Japán külügyminiszter nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Japánnak eltökélt szándéka mindaddig folytatni a háborút, amíg az angol és amerikaiak megadásra nem kényszerülnek.

HADIJELENTÉSEK Keleti szárazföldi harcok

A német véderő főparancsnoksága közli: A Kaukázus északnyugati részén súlyos erdei harcokban ismét bekerítettünk és megsemmisítettünk egy ellenséges erőcsoporthat. Más helyen hatóságos tűzerrel támadást előkészítünk. A Terek felől délre az ellenség páncéloskötő támogatott ellentámadással eredménytelenek maradtak. Német és szövetséges harcrepülőek a Volga mindkét oldalán mindenfajta úrméretű bombázást tartottak el az ellenség ellátási központjait és szállítóoszlopait. A kaukázusi köljárási pontban Groznijban keletkezett tüzeket

Hozzátette, hogy a keletázsiai népek lelkesedése a közös felvirágzáson alapuló nagy Kelet-Ázsia felépítéséért a háború kiírása óta még növekedett. Most már ezeket a népet eskü köti egymáshoz, hogy megsemmisítik örömmük és bánatukat nagy céljuk elérése érdekében.

WILLKIE ÉS TAYLOR VISSZATÉRT

Washingtonban hivatalosan közölték, hogy Roosevelt két személyes kiküldöttje, Wendell Willkie és Myron Taylor hétfőn visszatért az Egyesült Államokba.

ARGENTINA ÉS SPANYOL-ORSZÁG

Az argentin külügyminiszter rádióüzenetet intézett Spanyolországhoz. Üzenetében kijelentette: Argentínának szilárd elhatározása, hogy Spanyolországgal együtt újleépítő munkát végez. Spanyolország ezekben a történelmi órákban Argentínával együtt törekszik, hogy népe számára megőrizze a békét. A világ mai helyzete megköveteli, hogy szorosban egymás mellé tömörüljenek azok a népek, amelyek ugyanazt az utat járják és ugyanazokat a veszélyeket követik.

Nyugati légi harcok

Német hadijelentés: Angol bombázók a kedre virradó éjszaka zavaró repüléseket végeztek az Északi és a Keleti tenger fölött és néhány romboló, valamint gyújtóbombát dobtak le, anélkül, hogy kárt okoztak volna.

Északafrikában és a Földközi-tengeren

Az olasz főhadiszállás közleménye: Az egyiptomi arevonalon a hétfői nap nyugalmában telt el. Töbrük közelében olasz vadászrepülőgépek amerikai négymotoros repülőgépekből álló kötelékeket támadtak meg s egy repülőgépet lelőttek. Egy második gépet német vadászrepülőek pusztítottak el, míg a

éjszakai légitámadásokkal tovább szítottuk. Sztalinrad térésgében, valamint a Don arevonalon német, illetőleg magyar csapatok csirákban elfojtották az ellenség helyi támadási kísérleteit.

A keleti harctér közepén és északi szakaszán az időjárás fokozódó romlása közben csak tűzréteg és járőrtevékenység volt. Ezek során a spanyol kék hadosztály teljesen visszaverte a támadó oroszokat és súlyos vereségeket okozott az ellenségnek.

A légihaderő az erdős területen fontos vasútvonalakon támadta az ellenséges utánpótlási forgalmat és kirakodó állomásokon teli találatokat ért el.

Japán-angolszász háború

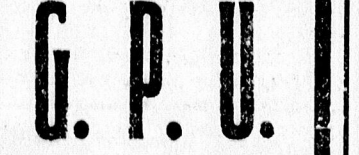
A Salomon szigeteken jelenleg a háború egyik legfontosabb és legnehezebb csatája dúl. A japánok a hadihajók és a repülőgépek fedezete mellett egyre újabb csapatokat raknak partra Guanarenna szigetén, hogy kiverjék onnan az amerikaiakat. A japánok erőfeszítései elsősorban arra irányulnak, hogy visszahódítsák az amerikaiak által megszállott repülőtereket.

most közli hivatalosan, hogy az augusztus 8-án és 9-én lezajlott salomonszigeti csatában a japánok három amerikai nehézcirkálózt súlyosítottak el. A hivatalos közlemény szerint a három tizezer tonnás nehézcirkáló neve: Quincy, Vincennes, Astoria.

Ismeretes, hogy ugyanebben a csatában a japánok elsüllyesztették a Canberra nevű ausztráliai cirkálózt is. Nagybritanniába kanadai csapatok érkeztek, hogy pótolják a Dieppentől elszorított veszteségeket. (MTI)

Hungária Filmszínház

A bolsevista titkos rendőrségről szóló lélegzetelállítóan izgalmas kalandorfilm

Főszereplők: Laura Solari, Andrews Engelmann, Marianna von Dittmar, Will Quadflieg. — VILÁGHIRADÓ

Apollo Filmszínház

Páger Antal életének legnagyobb filmalkotása

A harmincadik az APOLLÓ-ban. Pelsőczy Irén, Árpád Margit, Somlay Arthur, Bihary József, v. Bánky Róbert, Maklary Zoltán és Pethes Ferenc a főszerepekben. Ez a film a mulhatatlan szeretet filmje. Bemutató ma!

Szabolcs megye ifj. Horthy István emlékének hódolt

Szabolcs vármegye törvényhatósági bizottsága kedden tartott őszi közgyűlésén dr. Gergelyffy András helyi államtitkár mondott emlékbeszédet a Kormányzó-helyettes Úrról.

Az államtitkár többek között a következőket mondotta: — Úgy érezzük, hogy az országos gyűlésből különös rész utel meg minket, Szabolcs vármegye fiait, mert a magyar nemzet minden szép, nemes, férfias, ősi tulaj-

donságával ékes Kormányzó Urnak családja két nemzedéken áélt és vitt jelen ős közéleti szerepet vármegyénkben és az értékelő törzsköcs családokká kötődő házasságok révén vitéz Horthy István ereiben szabolcsi vér is folyt. Az élete példaadás volt a munkára, hősi halála legyen példaadás a kötelességtudásra, önfeláldozásra milliányi öntudatos magyar előtt.

A MABI Debrecen részére 400.000 pengő kölcsönt szavazott meg lakásépítés céljára

A MABI igazgatósága legutóbbi ülésén több fontos határozatot hozott a vidéki városoknak nyújtandó kölcsönökkel kapcsolatban. Így többek között Debrecen város részére lakásépítés céljára 400.000 pengős kölcsönt folyósított. Ezt a kölcsönt Debrecen városa a már elhatározott két bérház építésének költségére fordítja.

Az OTI igazgatósága szintén több vidéki városnak ad kölcsönt. Az OTI igazgatóságának ülésén bejelentették, hogy Hajdúszoboszló gyógyfürdőjének igénybevétele hosszabb lejáratú szerződéskötöttek.

Kétszáz vagon a honvédség téliruhagyűjtő akciójának országos eredménye

A honvédség Szovjetországban harcoló kétélekeinek téli ruhaneművel való felszerelésére, illetőleg felszerelésük kiegészítésére megindított társadalmi gyűjtés eredménye most már áttekinthető. Az összeszámolás hosszú időt vett igénybe, mert az ország legtávolabbi községeiben is folyt a gyűjtés és a beérkezett anyag mennyisége örvéndetesen nagy volt.

Az összeszámolás hosszú időt vett igénybe, mert az ország legtávolabbi községeiben is folyt a gyűjtés és a beérkezett anyag mennyisége örvéndetesen nagy volt.

A legmagasabb helyről elhangzott felhívásnak páratlanul nagy visszhangja támadt. Nemcsak a hivatalos közigazgatási szervek s a gyűjtést irányító hatóságok, hanem a társadalmi egyesületek részéről is és joggal lehet mondani, hogy minden magyar ember becsületbeli kötelességének tekintette az akcióban való részvételt.

A társadalom minden rétegében megnyilvánult áldozatkészség s szoros értelemben népszavazás volt a magyar honvédség és a győzelmi akarat mellett

Petró Kálmán egri képviselő meghalt

Petró Kálmán dr. országgyűlési képviselő, kormányfőtanácsos kedden délután hirtelen meghalt. Halálát régi szívbaja és magas vérnyomása okozta.

Egerben és környékén földműves pártot szervezett, amiért a bolsevizmus alatt tartóztaták és heleten át fogvatartották. Az alkalmas viszonyok helyreállta után ő szervezte meg az európai hírű egri szegény gondozást. 1931-ben választották meg az egri kerület képviselőjének. Elnöke volt a százéves egri kaszinónak, az egri ügyvédi kamarának és az egri róm. katolikus egyházközségnek

Közzeti szappanfőzőket állítanak fel az ország minden részében

A lúgkötitalom következtében vidéken a lakosság zsiradékkészleteit, mint régen, nem tudja kifőzni.

olyan arányban kap kész szappant.

Ennek következtében a háztartásokban összegyűlt zsiradékokat a szemétre dobják s a közfogyasztás számára az egyébként felhasználható zsiradék nyersanyagok elvesznek.

Versaillesből a bolsevisták ellen küzdő francia önkéntes légő újabb oszlaga elutazott az arevonatra. (MTI)

A közellátási miniszter az összes törvényhatóságok első tisztviselőit felhívta, hogy a törvényhatóságok területén alakítsanak közzeti szappanfőzőket, ahol a lakosság szappansere folytán felajánlott zsiradékeiket a közzeti főzők a közfogyasztás részére feldolgozzák.

A 4 százalékos kamatozású államjegyeket eddig 24.958 millió líra értékben jegyezték. Az idei jegyzés 452 millió lírával haladta meg a tavaly kibocsájtott államjegyek jegyzését.

A szervezési munka ebben az irányban már meg is indult és minden vármegyében alakulóban vannak a közzeti szappanfőzők.

A 9. angol hadsereg mind több katonája szökik át Törökországba. Mersinában nemrég három angol katonaszökevényt letartóztattak és internálták őket. A Szirában lévő görög katonák közül igen sokan nem tértek vissza szabadságukról. Minthoz az ilyen esetek mind gyakoribbá válnak beszűntették a szabadságadás

Vígyszínház mozgó Ma utoljára a legnagyobb olasz világfilm: A király bolondja Michel Simon a főszerepben Előadások: 5 és 7 órakor.

Hungária Filmszínház A bolsevista titkos rendőrségről szóló lélegzetelállítóan izgalmas kalandorfilm G. P. U. Főszereplők: Laura Solari, Andrews Engelmann, Marianna von Dittmar, Will Quadflieg. — VILÁGHIRADÓ

Apollo Filmszínház Páger Antal életének legnagyobb filmalkotása A harmincadik az APOLLÓ-ban. Pelsőczy Irén, Árpád Margit, Somlay Arthur, Bihary József, v. Bánky Róbert, Maklary Zoltán és Pethes Ferenc a főszerepekben. Ez a film a mulhatatlan szeretet filmje. Bemutató ma!

A képviselőház ünnepélyes egyhangúsággal megszavazta hősi halált halt Kormányzóhelyettesünk emlékének és a nemzet haláljának megörökítéséről szóló javaslatot

Kállay miniszterelnök beszédéből: „A királykérdés nincs kapcsolatban ezzel a törvényjavaslattal” — „Új közjogi formák keresését nem tartottam szükségesnek, mert a Horthy-nemzettség és a nemzet egybeforrását minden külsőségnél erősebben biztosítja a Kormányzó Úr hervadhatatlan érdeme és fiának hősi halála, az apa és fiú legendája”

Budapest, október 13. Ünnepi ülésteremben ült össze tegnap a képviselőház. Az ülés napirendjén hősi halált halt Kormányzóhelyettesünk emlékének megörökítéséről szóló javaslat szerepelt, melyet egyhangúlag nagy lelkesedéssel fogadtak el a képviselők, ünnepegyezve a Kormányzó Urat és családját.

Tíz óra után nyitotta meg a tanácskozást **Tasnádi Nagy András** elnök és a napirendnél **Petro Kálmán** nagyobb beszédében ismertette a Horthy István kormányzóhelyettes emlékének és a nemzet haláljának megörökítéséről szóló törvényjavaslatot. Hangsúlyozta az előadó, hogy nemcsak **vitéz Horthy István emlékének** iktatják törvénybe a Ház előtt fekvő javaslatot, hanem **kiáltást** is tettek a nemzet halálát szívével. A törvényjavaslat mellett az előadó, az első a hazánk hősi halált halt Kormányzóhelyettes emlékének közjogi süllyal történelmi megörökítése, a második pedig, hogy gondoskodjunk a hősi halott Kormányzóhelyettes özvegyéről és árva fiairól.

Kállay miniszterelnök beszéde

Nagy nyugalom mellett emelkedett szószékre Kállay miniszterelnök:

— Abban a szerencsés helyzetben vagyok — mondotta a miniszterelnök — hogy az előttem szóló képviselő úron és az általa képviselt pártosoporton kívül a parlamentünkben képviselt minden párt, a Ház minden tagja és minden magyar ember nevében szólhatok fel.

— Az előttem szóló képviselő úr szavaira nem óhajtok reflektálni és amennyiben a képviselő úr a törvényjavaslattal kapcsolatban hozta a királykérdést, miként az Elnök úr én is kijelentem és megállapítom, hogy a királykérdés nincs kapcsolatban ezzel a törvényjavaslattal. A törvényjavaslat a nemzet haláljának kifejezését és ezen mindnyájunkat összefogó érzésnek a megörökítését fejezi ki a jövőre szólóan is.

— Minden törvény kétségtelesen a nemzeti akarat kifejezése és annak minden állampolgár köteles magát alávetni. E törvényjavaslat mögött azonban egy olyan nemzeti elhatározás áll, amely nemcsak megfontolásból, valamely szükségesség felismeréséből és a szándék elhatározásából keletkezett, nem tilt és nem rendel el semmit, a nép széles rétegeinek, hanem itt egy nemzeti elhatározás jön létre, amely az ország, a nemzet, a magyar nép millióinak szívéből fakadt, amelyet a javaslat formuláz és szentesít.

— Ünnepi törvényt készítettünk ma elő, amely mögött ugyan gyász van, veszteség, egy fiatal élet elmulása, de a gyász, veszteség és halál felett mégis ott van a legfelemelőbb, legünnepebb, legnagyobb áldozat dicsősége, az élet feláldozása a hazáért. És ebben a kimagasló, önként vállalt áldozatban volt a második nagyszerűsége a hősi halált halt **Horthy István Kormányzóhelyettesnek**, akit magas csúcsra helyeztünk a nemzet s aki most teljes egyenlőségben, el nem választható közösségben forrad össze a nemzet annyi hősi fiával, minden magyar hősi halottal.

— Ha életben maradt volna,

ról, neveléséről és a főméltsági címnek a Horthy István ágából származó fiúutódak javára történő adományozásról. Ezután az egyes szakaszokat ismertette, végül kérte a javaslat elfogadását.

A nagy tapsal fogadott beszéd után **Szóllósi Jenő** szólt fel, aki a nyilaskeresztespárti képviselők nevében beszélt. Nyilatkozatot teljesített elő, amelyben kifejezésre juttatta, hogy a Nyilaskeresztes Párt hozzájárult ahhoz, hogy a becsület mezején hősi halált halt honvédek és köztük legelső helyen a Kormányzóhelyettes Úr emléké, kegyelettel törvénybe iktassák, özvegye és árva fia éppen úgy, mint a többi hősi halált özvegye és árva fia illő gondozásban részesüljön. A Nyilaskeresztes Párt és népi mozgalom azonban nem teszi magáévá mindazt, amit a kegyelet, a hála és a gondoskodás törvénybeiktatásán túl a törvényjavaslatba foglaltak. A sorozatos figyelmeztetések után kijelentette, hogy a nyilatkozatot tovább nem olvassa.

én tudom — mondotta **Kállay Miklós miniszterelnök** — milyen sokat jelentett volna a hazának. Hiszem, hogy az egész nemzet összeforrott volna vele és mögé állott volna a reánk váró nehéz időkben. De talán lehetett volna ellenfelei is. Most olyan szentélyben nyugszik, amely felé csak áhítatos lélekkel, fedetlen fővel, megnesemült emberséggel lehet tekinteni, a múlt, a jövő, a ma, az esetleg ebben a pillanatban összecsukló magyar katonának, a magyar hősöknek a **Panthéonjában**.

— Ő a legtöbbet adta: fiatal életét. A legtöbb nem lehet több, vagy kevesebb, mindenkinél egyenlőt jelent és a vezető legnagyobb dicsőségét érte el, a legnagyobb irányítást adta, amidőn egyenlővé lett az áldozatban, hazája szolgálatában minden szenvedőjével a mai magyar világnak.

— Történelmünk sok lapját kell visszafelé lapozni — mondotta a miniszterelnök — míg ismét eljutunk azokba az időkbe, amikor a nádor, az országbíró és az egyháznak páncélba öltözött főpapjai személyesen szálltak hadba. Ezeknek a dalias időknek az emlékeztetést idézi fel a Kormányzóhelyettes Úr, kinek az ország legmagasabb közjogi méltóságában, noha sem tiszti, sem törvényszerinti kötelessége nem volt, nemes becsvágytól, fiatalos tetterőtől, példaadó hazaszeretettől sarkalva önként állott a küzdők közé, mégpedig nem vezéri sisakban, hanem szerény tiszti rangú főhadnagyi két csillaggal.

— Ilyen ragyogó példának a törvénybeiktatásával a nemzet nemcsak **Horthy István** iránti háláját indokolja, hanem történelmi értéket is őriz meg az utókor számára.

— A további különös indok, amely a törvényjavaslat előterjesztésére készítetett az, hogy a nemzet a legméltóbb formában fejezhesse ki részvétét, hűségét és szeretetét az iránt a férfiu iránt, akinek fájdalma mindnyájunk fájdalmánál mélyebb, gondja mindnyájunk gondjánál súlyosabb és mégis a legerősebben viseli a fájdal-

mat és a legszilárdabban hordozza a gond terhét. Úgy érzem, — hangsúlyozta a miniszterelnök — hogy a Kormányzó Úr főméltsága iránt ennek megnyilatkoztatása nemcsak nemzeti, hanem emberi kötelesség is. A nemzet elismerése és hálája már két ízben nyilatkozott meg törvényhozás útján a Kormányzó Úr főméltsága iránt. Először, amikor szerencsés és sikeresen gazdag országlásának tizedik, másodsor, amikor huszadik évfordulójához Isten segítségével elérkezett. A sors kifürkészhetetlen megpróbáltatása, kemény csapása nemcsak fokozta érzéseinket a személye iránt, hanem ki is terjesztette.

— A nemzet szeretete immár nemcsak a Kormányzó Úr főméltsága személyét öleli körül, hanem a nemzet szívébe fogadta a magyar töröl sarjadt és a nemzet legválságosabb korszakában kiemelkedett egész **Horthy-nemzetséget**. Ősi nemzeti hagyomány, hogy a nemzet nagyjainak érdemeit megjutalmazza. **Werböczy** Hármaskönyve írja, hogy a valóságos nemesség, a katonai szolgálat, tudomány jegyében lelki és testi tulajdonságok és erények által szeretik és birtok adományaival erősítetik meg. A történelem immár a kor, amikor a nemzet nagyjainak érdemeit a nemesség, rönemesség és birtok adományozásával jutalmazta. De még ma is élő a nemzetben az a felfogás, hogy a család kiválóságát az azon az ágon folytatandó ivadékokban méltányolja.

— Történelmünk — mondotta a miniszterelnök — nem egy példát mutat arra, hogy a nemzet elismerése és hála a kitünő nemzetségeknek nemcsak egyes kimagasló tagjait vette körül, hanem az egész nemzetséget mintegy a nemzet történelmi értéke közé emelte. **A Hunyadiak, Zrínyiek, Rákócziak, Báthoryak**, de számos ma élő család nemcsak egyes tagjaiban, de az egyes kiemelkedő tagjaiból kisugárzó fényből, mint család is jelentett történelmi értéket a nemzetnek.

— Korábban a nemzet és az egyes kimagasló családok szorosabb összekapcsolásának közjogi intézmények útján is meg volt a lehetősége, nemcsak miként már említettem, a királyi adományrendszer útján, hanem a főrendiség útján is. — Ezek a közjogi lehetőségek, a királyi adományrendszer és a főrendiség megszűnésével ma már nincsenek meg.

— Új közjogi formák keresését nem tartottam kívánatosnak — hangsúlyozta **Kállay Miklós miniszterelnök** — de szükségesnek sem, mert a Horthy-nemzettség és a nemzet egybeforradását minden külsőségnél erősebben biztosítja a Főméltsági Kormányzó Urunk hervadhatatlan érdeme és fiának hősi halála. **Az Apának és Fiúnak nemzeti értékévé vált léte.**

— Ha mégis javaslatba hozom, hogy a Kormányzó Úr főméltságától a hősi halált halt Kormányzóhelyettes Úron át leszármazó ágon a fiúutódok tehát a kiskorú **István** is a Főméltsági címmel felruházassanak, ezzel nem a

ODOL

Fogzománcát
kíméli

FOGPÉP

családnak bizonyos közjogi jellegű rangemelését kívánom biztosítani, hiszen erre a régi magyar nemesi és a nemzet közmegebecsülésében legmagasabb fokozat álló nemzetségek egyébként sincs szüksége, hanem inkább azt, hogy a család későbbi férfiivadékaiban mindig ébren éljen a tudat, hogy az elődök nagysága az utódokat is kötelezi.

— A nagy közösség, amelyben a nemzetnek össze kell fognia, a kötelességteljesítésnek és az áldozatnak az elismerése is. Ezért tartalmazza a törvényjavaslat az özvegyről és a kiskorúval való gondoskodást és a háború minden özvegyéről való gondoskodást. És ennek lényege, súlypontja nem az anyagiakon van. A lényeg az adja, hogy kifejezője a nemzet emberségének és önmegbecsülésének. Ha az előbb idézett **Werböczy-gondolat** szellemében élünk és az akkori világot néznénk, kevés címe és vagyona az elmúlt időknek lehetne mértékül vehető a mi hőseink, a vezér, de akár a köztívít érdemeihez és áldozatához.

— Korunk nagy nemzeti lelkesedéssel halmozzák el a magasló fiaikat a hálájukat és szeretetüket kifejező javakkal. Mi azonban sem a hivatkozott multról, sem a jelenről nem veszünk példát. **Mi csak a magyar önzetlen áldozatkészség megbecsülésének, de nem jutalmazásának útján haladtunk.** A méltó gondoskodás az, ami a nemzetre háruló kötelesség.

— Ezt mutatja a hivatkozott törvényjavaslat, amikor különös súlyt helyezett arra is,

hogy a háború minden özvegyének és árvájának a törvényes segítségen felül olyan intézményeket létesítsen és ajánljon fel, amelyek elsősorban az árvákat gondozzák, nevelik úgy, hogy azok méltó fiatlehessenek apáiknak és hasznos polgárai országunknak.

— Erre gondolt elsősorban a törvényjavaslat, amikor a magyar hadiárvák élén Kormányzóhelyettesünk fiáról, **Kormányzó Urunk unokájáról** gondoskodik és neveléséről rendelkezik. Ezért kérem a törvényjavaslat elfogadását.

Egyhangúlag...

A miniszterelnök nagy tapsal fogadott beszéde után a képviselők hosszasan, felállva éltették a Kormányzó Urat, majd az elnök befejezetten nyilvánította a tanácskozást és így a határozatra került a sor.

A Ház tagjai a törvényjavaslatot egyhangúlag elfogadták, majd **Tasnádi Nagy András** elnök enunciatla, hogy a Ház a javaslatot egyértelműségben elfogadta.

Ezután szünetet rendelt el. Az elnök az ülést 11.07 órakor ismét megnyitotta, amikor a **belügyminiszter** benyújtotta a vármegyei, városi és községi tisztviselők alkalmazásának, valamint a szolgálati viszonyának átmeneti szabályozásáról szóló javaslatot, továbbá a **Kaposvár s Szombathely megyei város törvényhatósági jogú városá nyilvánító törvényjavaslatot**. Kérte a sürgősséget. A Ház hozzájárult a sürgősséghez.

Legközelebbi ülés csütörtökön lesz és ezen a belügyminiszteri javaslatot tárgyalják.

További intézkedésig nem választás, hanem kinevezés útján töltik be a városi, vármegyei és községi állásokat

A belügyminiszter beterjesztette az erről szóló javaslatot. A községállást érdekében át lehet helyezni az önkormányzati tisztviselőket.

Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter a Ház keddi ülésén törvényjavaslatot nyújtott be a vármegyei, városi és községi tisztviselők alkalmazásának, valamint egyes szolgálati viszonyának átmeneti szabályozásáról.

A törvényjavaslat 11 szakaszból áll és intézkedései a következők:

A törvényjavaslatnak törvényerőre emelkedésétől kezdődően a törvényhozás további rendelkezéséig, legkésőbb azonban 1947. dec. 31-ig a vármegyei és városi és községi tisztviselők alkalmazása, valamint egyéb személyi és szolgálati viszonyai tekintetében az alábbi rendelkezések az irányadók:

A fizetési osztályba sorozott s a fennálló szabályok szerint választás útján betöltendő vármegyei, városi és községi tisztviselői állásokat, valamint a kezelői fizetéssel egybekötött választás alá eső községi irodai tisztviselői állásokat kinevezéssel kell betölteni.

Ez a rendelkezés nem vonatkozik a vármegye, a város, vagy a község által fenntartott közintézmények (intézeteknél, üzemeknél) stb. rendszerített váiasztás útján betöltendő állásokra.

A fentebb említett állások közül a vármegyei tisztviselői állásokat, továbbá a kezelői hivatali állások kivételével a városi tisztviselői állásokat, végül a községi (kör) jegyzői állásokat a belügyminiszter, a városi kezelői hivatali állásokat a polgármester, nagy és kisközségi állásokat — a községi (kör) jegyzői állások kivételével — az alispán tölti be.

A belügyminiszter a községi (kör) jegyzői állások betöltését rendelettel az alispán hatáskörébe utalhatja.

A javaslat rendelkezései szerint kinevezett vármegyei, városi és községi tisztviselők az alispán és a törvényhatósági jogú város polgármesterét kivéve, a községállást érdekében, vagy a tisztviselők kérésére azonos minőségben más állo-

máshelyre át lehet helyezni. Ezek a rendelkezések a törvényjavaslat törvényerőre lépése pillanatában alkalmazásban álló vármegyei, városi és községi tisztviselőkre is kiterjednek.

Az áthelyezés joga az állás betöltésére jogosult hatóságot illeti. Azt a tisztviselőt, aki az áthelyezést nem fogadja el, nyugdíjazni kell, illetőleg a rá irányadó szabályok szerint végkielégítéssel, vagy anélkül a szolgálatból el kell bocsátani.

A javaslat rendelkezései nem érintik a főispánok és az alispánok a 1929. évi XXX. törvények 73. paragrafusában megállapított beosztási és áthelyezési jogát.

A tisztviselőnek, ha áthelyezése nem saját kérelmére történik, átköltözködési illetményekre van igénye.

Az áthelyezett tisztviselőnek korábbi szolgálati helyén eltöltött szolgálati idejét a magasabb fizetési osztályba vagy fokozatba való előlépés szempontjából úgy kell tekinteni, mintha azt új szolgálati helyén töltötte volna el.

A betöltésre kerülő tisztviselői állásokra rendszerint országos pályázatot kell hirdetni. A pályázathirdetést mellőzni lehet, ha azt az állás betöltésére jogosult hatóság a közzolgáltatás érdekében szükségesnek nem tartja, vagy ha a közzolgáltatás érdek az állás sürgős betöltését kívánja.

A törvényjavaslat rendelkezései Budapest székesfővárosra nem terjednek ki.

A javaslat kihirdetése napján lép hatályba és végrehajtásáról a belügyminiszter gondoskodik.

Időszerű his lexikon

Apróságok a térkép történetéből.

A legújabb idők politikai és hadászati eseményei rendkívül népszerűvé tették a térképet. Ma már nemcsak a katonák, hanem a népszerű vagy hivatalnok tanulmányozza a térképet, hanem jóformán minden iskolát járt emle. Vajjon ki készítette az első térképet?

A turini múzeumban látható egy több mint 3000 éves papirusz, amely II. Ramzesz fáraó híres nubiai aranybányáinak vidékét ábrázolja, tehát joggal mondható a világ első térképének. Eraszthenész görög bölcsele K. e. 240 körül szerkesztette meg a térképrajzolás rendszerét. Ő ugyanis az országok és tengerek fölé már rajzolt hosszúsági és szélességi vonalakat.

Az irányított felfedezése persze tökéletesebb tette a föld felszínének ábrázolási módját. A legrégibb ilyen térkép 1311-ből való, a Földközi és Fekete tengereket leírja rajta látni. Az első globuszt (földgömböt) 1492-ben készítette a nürnbergi Martin Behaim mester.

Az első nyomtatott térkép pedig 1493-ban készült el. Az Újvilág 1507-ben gyártott első térképén olvasható először az „America” megjelölés, ami az ének a földrésznek végleges neve lett. Az első kézi atlasz 1817-ben adták ki.

Folytonéggő kályhák Takaréktűzhelyek kaphatók
SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedésében
Debrecen, Ferenc József út 23.

A Csapókeretet bekapcsolják a város forgalmas életébe

Nagy küldöttség a polgármesternél.

A Csapókereti ref. egyházzséz vezetője tudatában van annak a feladatnak, hogy nemcsak lelki, de az élet más területén is közre kell működnie a jó lelképásztornak hívei érdekében. Már számos alkalommal kezdeményezett az ottani lakosok számára fontos akciókat. Dr. Dancsházy Sándor lelképásztor, dr. Juhász Nagy Sándor főjegyző és dr. Hollós Andor egészségügyi tanácsos, a Csapókereti városi orvosának vezetésével 18 tagú küldöttség kereste fel dr. Kölessey Sándor polgármestert. Azt kérték, hogy a Mátyás király utcát a templomig köveztesse ki a város, mert így legalább a Sámsoni úton keresztül köves útjal fog bírni a Csapókeret. Ötszáz gyermeknél több az iskolások száma, ovoda, olvasóköri van, tehát nagyon sok azoknak a száma, akiknek érdekében feltétlenül szükséges az út megrövidítése. Különösen a mai nehéz viszonyok között kellemetlen a helyzet, nyáron nagyon mély a homok, esős időben nagy a sár, télen pedig a hó képez akadályt. A kereskedők az árúkat vagy a fát nem tudják kiszállítani, még temetésre és esküvőre is alig akad kocsi, amely vállja a kimenetelt.

Kívánságuk az, hogy a Csapókeretben az, hogy a város ilyen kérdés megoldásánál nem lehet — és nincs is tekintettel — arra, hogy ez a városrészt szegény emberektől lakott terület, tehát az adójövedelem nem támaszja alá a kérésüket, ezzel szemben joggal hivatkoznak a csapókeretiek a véradó nagyságára.

Másik kérése a csapókereti lakosságnak az, hogy a Sáncg utcát a Kondor utcáig nyissák meg. Ez nagyon sok kenyérkeresőnek érdeke, mert ha ezen az úton

közlekednének, legalább húszpernyivel megrövidülne az útjuk ideje.

Dr. Kölessey Sándor polgármester megértéssel hallgatta a küldöttség kívánságait, melyeket dr. Dancsházy Sándor lelképásztor terjesztett elő. Nyomban a térképhez mentek és ott tájékoztatta magát a polgármester a mostani helyzetről és arról, milyen irányú változtatásokat kérnek. Megígérte a polgármester, hogy a Csapókeret központjának a Sámsoni úttal való összekötését, amint lehet megvizsgálja, kiállításba helyezi azt is, hogy az út kiépítése után fokozatosan a városi kiskocsoknak kész szabályozási vonalán kiindulva, a templomteret ismét összeköti a Sámsoni úttal.

Kijelentette a polgármester, hogy a Csapókeret főútját szerencsés bekapcsolni a város lüktető életébe és ezt úgy tartja megoldhatónak, ha a János utat kikövezik. Ezt a tervet minél előbb ki kell dolgozni tartja, azonban ennek előfeltétele, hogy a girbe-gurba János utat szabályozzák. Ha ez megtörténik, utána nyomban jöhet a kövezés.

Dancsházy Sándor dr. lelképásztor megköszönte a polgármester jóindulatát.

A helyzet a Csapókeretben az, hogy a város ilyen kérdés megoldásánál nem lehet — és nincs is tekintettel — arra, hogy ez a városrészt szegény emberektől lakott terület, tehát az adójövedelem nem támaszja alá a kérésüket, ezzel szemben joggal hivatkoznak a csapókeretiek a véradó nagyságára.

Hisszük, hogy a város amit csak lehet, teljesíti a csapókeretiek jogos és méltányos kívánságai közül.

„Ma nem lehet a köteleességteljesítés elől óvóhelyekre menekülni”

A Szociális Misszió Társulat közgyűlése.

A Szociális Misszió Társulat az új munkaév kezdetén legnap tartotta megnyitóját a piarista gimnáziumban. Először jelent meg a társulatban dr. Bánáss László prépost, egyházi tanácsadó, akit ez alkalomból Baláss Miklósné elnöknő üdvözölt.

Mély tisztelettel és őszinte bizalommal fordulunk a prépost úr felé — mondotta többek közt, — aki messiási üzenetével lobogó lélekkel vette át a plébánia vezetését. Kérjük fogadják szeretettel a Misszió Társulatot és adjon alkalmat arra, hogy beállhassanak az egyházközség munkájába.

Dr. Bánáss László válaszában a misszióról szólott, amely nemcsak az, hogy elmegyünk a vadakhoz téríteni. Magunk körül is van misszió, ahol helye s mindannyiunknak van missziós kötelessége. A missziós munka kétoldali. Az egyik a lelkekkel történik, a másik az anyagiakkal. Debrecen katolikuságában a lelkieket a Szociális Misszió Társulat gondozza. Ezt szociális lelki egységnek kell tennie, mert a lelki közösség átsegít minden nehézségen. A debreceni katolikusok mély, de szelítségűen szerzett benyomásairól, majd az évi programról szólott. Ebben a liturgia ismeretére nagy részt fordítanak, a továbbiakban pedig a családmegőrzés és nemzeti szolgálatába fordítják erejüket. Bejelentette, hogy bírja Kállay Miklósné ígéretét arra, hogy a Szociális Misszió Társulat hölgyei a társulat keretében tehetnek elegendő női honvédelmi kötelezettségeiknek, amelyek a családlátogatásból és sebességteljesítéssel foglalkoznak.

Ezen kell segíteni s az erre irányuló munkában hiszi, támasza lesz a Szociális Misszió Társulat.

Baláss Miklósné mondott köszönetet a prépostnak. Ismét hangsúlyozta, hogy ma nem lehet a köteleességek elől óvóhelyekre menekülni s aki nem adja ma azt, ami jobbabbra vezet, az a teherrel hazánkban és száraz levele az egyháznak.

Mátray Imre olvasta fel az előző gyűlés jegyzőkönyvét, majd Szalay Kálmán a tiltári jelentést terjesztette elő, melyből kitért, hogy a missziós hölgyek 1040 pengő gyűjtöttek a Vöröskeresztnek, kivették részüket a honvédelmi munkaszolgálatból, sebességteljesítéssel.

Bánáss László dr. és Baláss Miklósné ezután dr. Batori József igazgatónak, a társulat lelki vezetőjének mondott köszönetet eddigi munkájáért és kérték, továbbra is lássa el a lelki vezetés oly eredményesen, mint eddig tette. Dr. Bánáss László prépost néhány tervezett újtásáról tájékoztatta a hölgyeket. Baláss Miklósné Scheffler püspök üdvözlését tolmácsolta a debrecenieknél.

Ezután Boér Judit S. M. központi nővér beszámolt a katolikus nagygyűlésen szerzett benyomásairól, majd az évi programról szólott. Ebben a liturgia ismeretére nagy részt fordítanak, a továbbiakban pedig a családmegőrzés és nemzeti szolgálatába fordítják erejüket. Bejelentette, hogy bírja Kállay Miklósné ígéretét arra, hogy a Szociális Misszió Társulat hölgyei a társulat keretében tehetnek elegendő női honvédelmi kötelezettségeiknek, amelyek a családlátogatásból és sebességteljesítéssel foglalkoznak.

19 éves kétnevű „revizort” köröznek a budapesti gyilkosság miatt

Vidékre szökött a gyanúsított

A budapesti rendőrség 24 óra alatt megállapította, ki gyilkolta meg Fliegl József 74 éves zongoraművész, MÁV főfelügyelő. Horváth Frigyesné, aki gazdája meggyilkolását hétfőn felfedezte, beszélt egy fiatalember gyanús látogatásáról. Ezen a nyomon megállapítást nyert, hogy az illető ifj. Varga István, aki a Várkonyi előnevet is használja, 19 éves, állítólagos revizor. Jelenleg foglalkozás nélküli egyén, aki hosszú időt töltött javítóintézetben. Szüleinek lakásán megtalálta a rendőrség, hogy már két napja eltűnt. A szülői ráismeretek a Fliegl lakásán talált olajfoltos, szürke nadrágban fiuk ruhaharabjára és foltozott ingére. Később még egy döntő nyom birtokába jutott a rendőrség, jelentkezett egy Dob-utcai ruhakereskedő, aki elmondta, hogy hétfőn délelőtt egy fiatalember kékeskos barna ruhát kínált neki eladásra. Igazolást kért tőle, mire a fiú 20 pengő előleg fejében ott hagyta a ruhát azzal, hogy kedden délelőtt viszi az igazolást. A rablott holmik leírásából, amit újságban olvasott, ráismert a ruhára. Az öltönyt egyébként, mint Fliegl József elrabolt ruháját a meggyilkolt házvezetőnéje is felismerte. E döntő nyomok alapján a rendőrség országos körözést adott ki Varga István ellen, ki a nyomok szerint egyik vidéki városba szökött. Egyik detektív csoport gép kocsin vidékre távozott és odatette át a nyomozás színhelyét.

Mit tartalmaz a zárórendelet végrehajtási utasítása

A hivatalos lap legutóbbi száma közli a záróra törvény végrehajtási utasítását. A törvény és a végrehajtási rendelet október 17-én lép életbe. Fontosabb intézkedései, — melyeket jórésben már közöltünk is, az ünnepnapok és nagypénteken déli 12 óráig a nyitvatartási üzemeket nyitvatartani nem szabad.

Debrecenben a polgármester, a kereskedelmi és iparkamara meghallgatása után a törvény általános rendelkezéseitől eltérően, de csak a felállított keretben megállapíthatja az üzletek nyitvatartási és zárásának időpontját.

A rendelet egyes üzletágakban külön is megállapíthatja az üzletnyitási és zárás időpontját: a gépjárműárúsítók 8 órakor nyitnak, 4 órakor zárnak szombaton 2 órakor. A pálinkamérések és bormérési kimérések nyitvatartásának idejét az élelmiszer árusító üzletekkel szemben sem meghosszabbítani, sem megrövidíteni nem lehet. Kávémérések és tejcsarnokok hat órakor nyitnak, este 11 órakor zárnak. Kifőzések 7 órától este 11 óráig, fodrászüzletek reggel 7 órától este 7 óráig, szombaton este 9 óráig.

szilveszterkor 10 óráig ha a Gergely-naptár szerinti ünnepnap szombatra esik, akkor ezen a napon délután 5 órakor zárnak. Kozmetikai, manikűr és pedikűrüzletek 8 órától, este 6 óráig, szombaton 7 óráig, ünnep és nagypénteken déli 12 óráig lehetnek nyitva. Házalók csak a nyitvatartási üzemek nyitvatartásának ideje alatt árusíthatnak, beleértve a déli zárás idejét is. — Utcai árusítók, piacon, tereken, kapuk alatt, csak a megfelelő szakma nyitvatartási ideje alatt árusíthatnak. Cukorkák, száraz cukrászterméket, gyümölcsöt és elővirágot azonban este 9 óráig szabad árusítani. Fuvarozási és szállítványozási vállalatok a vasúti áruforgalom követelményeinek megfelelően tarthatók nyitva.

Országos kirakodóvásárokon a megfelelő szakmára vonatkozó nyitvatartási idő alatt szabad árusítani. Hetivásárokon délután 2 óráig, vagy ha délután rakodnak ki, akkor délután 2-től a megfelelő üzlet zárórájáig szabad árusítani.

Állatvásárokon reggel 7-től, 4 óráig, április 1-én és szeptember 30 között este 6 óráig szabad árusítani.

Színházi műsora:

Szerda: Vén diófa. B) bérlet. Csütörtök: Vén diófa. Heti bérlet.

Pénteken este: Bolond Ásvayné. Szombaton este: Vén diófa.

ERDÉSZ IRÉN, aki felváltva játssza Fenyvessy Évával a hatalmas sikerű, a bemutató óta állandóan szűfolt házak előtt futó VÉN DIÓFA operett primadonna szerepét, lázas beteg és így a színház mai, szerda esti előadásán Fenyvessy Éva alakítja Éva szerepét. Erdész Irén a színház vasárnap esti előadásán sikert aratott a „Vén diófa”-ban. Kristálytiszta csengő, kultúrált hangjával, finom, közvetlen játékkal, ügyes táncával és remek ruhával meghódította a közönséget. A kitűnő primadonna néhány nap alatt rendbejön és a közönség továbbra is felváltva tapsolhat mindkét nagyszerű művésznőnek.

Csokonai Színház

Szerda B), csütörtökön heti bérletben a

Vén diófa

slágeroperett folytatja sl. kersorozatot!

SELMECZY MIHÁLYNAK, a nagyszerű komikusnak van a „Vén diófa” második felvonásában egy jelenete, melyben holmi szivarfélékre tesz célszót. Az ellenállhatatlan humorral előadott jelenet után sokszor valóságos szivarpárral a kiváló művész felé. Mint megtudtuk Selmeczy Mihály az így kapott szivarokat összegyűjti és sebesült honvédeknek juttatja el.

Virágésovel búcsúztatták Nyiregyházán a harctérre indulókat

Nyiregyháza, október 13. Kedden búcsúztatta a város közönsége a harctérre induló házvezetőt. A búcsúünnepély a hősök emlékművével folyt le, ahol a város lakossága hatalmas tömegben jelent meg. Az induló gyalogvezető Szohor Pál polgármester búcsúztatta a város közönsége nevében, majd az induló ezred parancsnoka megköszönte az ünnepélyes búcsúztatást. Ezután az ezred elindult, miközben a jelenlevő közönség virágokat szórt a katonákra.

Hunyady Sándor temetése

Budapest, okt. 13. Nagy részvét mellett folyt le kedden délután a Kerepesi úti temetőben Hunyady Sándor irónak a temetése. A gyászszertartást Ravasz László református püspök vezegte. Az Országos Magyar Sajtókamara, a Magyarországi és társalgai nevében Vass László mondott utolsó Istenhozzádat, az erdélyi irók nevében pedig Végh József búcsúzott Hunyadi Jánostól.

Apróhirdetést telefonon nem vesz fel a kiadóhivatal

Beszerezési segínyt kérnek és sürgetnek a városi tisztviselők és alkalmazottak

Naponta érkeznek levelek szerkesztőségünkhez a városi tisztviselőktől és alkalmazottaktól, akik sürgetik a beszerzési segínyt megadását a városnál is. Hivalkoznak arra, hogy a kisebb és szegényebb Nagyvárud már folyósította, sőt Hajdú megye is megengedte az egyhavi fizetést karácsonyi segínyt gyanánt most, beszerzésre. Ha most kapják meg a pénzt, akkor családjuk részére beszerezhetik a legfontosabb cikkekét, karácsonykor már kisebb avagy semmiféle lehetősége sem lesz a létre való gyűjtésének.

A tisztviselők bíznak a vezetők szociális érzésében és abban, hogy a városi törvényhatósági közgyűlést mihamar összehívják és ezt a beszerzési segínyt megengedjék. A tisztviselők között sok a nagycsaládú, de kifizetésű ember, akiken sokszoros segínyt jeleltene, ha most kapnák meg egyhavi fizetésüket.

A beszerzési segínyt ügyében érkezett leveleket mind nem közölhetjük, de készsággal továbbítjuk a kérést: adja meg a gazdag Debrecen városa is tisztviselőinek, alkalmazottainak és nyugdíjasainak a beszerzési segínyt.

Elsőtétítés alatt be akart törni a Hatvanutcai Riesz kocsiyár raktárába egy lakatosmester?

A Riesz kocsiyár Hatvanutca 58. szám alatt levő helyiségébe éjszakai órákban — felmerül gyanú szerint — be akartak törni. A betörési kísérlettel Kelemen Péter lakatos gyanúsították, akinek szintén a Hatvanutca 58. szám alatt van műhelye. Éjjel után a kocsiyár udvarán a faraktárhelyiséget akarta felnyitni, amikor a zajra figyelmessé lett házbéliek elfogták majd értesítették a rendőrséget.

Kelemen Pétert előállították a rendőrség központi ügyeletére, ahol kihallgatása során azzal védekezett, hogy neki eszébe sem volt belőtni. Az ugyancsak azon az udvaron, a Riesz kocsiyár faraktárával egyvonalban levő saját műhelyébe akart bemenni és a koromsötétben eltévedt az ajtót. A kulcsot hasztalan próbálgatta az idegen zárban és miközben a beju ással kísérletezett, fedezték fel és azt gondolták, hogy be akart törni.

A rendőrség alapos vizsgálatot indított az ügyben annak megállapítására, hogy valóban betörési kísérletről, vagy csak jóhiszemű tévedésről van szó. Anynyival inkább, mert ha az igazolódna be, hogy mégis betörési kísérlet történt az első éjtés idő alatt, akkor Kelemen Péter rögtöntléti bíróság elé kerülne.

A hagymafélék bejelentése, zár alá vétele és igénybevétele

A 110.810—1942. K. M. rendelet szerint azok a termelők (termeltetők) akiknek birtokában jelen rendelet hatálybalépésének napján 1942. évi október 10-én akár saját tulajdonukat, akár másnak a tulajdonát képező 25 kg-nál több vöröshagyma, vagy 10 kg-nál több fokhagyma, vagy 25 kg-nál több dughagyma van, továbbá azok a kis- és nagykereskedők, szarító és konzervüzemek, akiknek birtokában akár saját, akár másnak a tulajdonát képező bármilyen mennyiségű vöröshagyma, fokhagyma, vagy dughagyma van, kötelesek egész hagymakészletüket bejelenteni.

A bejelentés a rendelet hatálybalépésétől számított 8 nap alatt, azaz 1942. évi október hó 18-ig a termelők (termeltetők) a Termelők Irodájában, Ferenc József út 28. (Dobozai átjáró, földszint) szobában, vagy a rendelkezés csatolt mintának megfelelően írásban, a kis- és nagykereskedők, szarító és konzervüzemek pedig a Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezetnek (Budapest, V., Deák Ferenc u. 6.) a rendelkezés csatolt mintának megfelelően írásban kötelesek megtenni.

A bejelentési kötelezettség alá eső hagymakészleteket a rendelet hatálybalépésének napjától kezdve zár alá helyezettek kell tekinteni és azokat forgalomba hozni, feldolgozni, vagy azokkal egyébként rendelkezni csak az alábbi esetekben szabad:

A termelő a zár alá helyezett készletből a saját háztartási és gazdasági szükségletére szükséges mennyiséget felhasználhatja, a Mezőgazdasági Termelők Egyesült Szövetkezetnek eladhatja, a helyi piacra vihetheti és étkezési célra közvetlenül a fogyasztónak eladhatja.

A kis- és nagykereskedők tulajdonában lévő azon hagymakészletre, melyet a Szövetkezettől vásároltak, a zár alá helyezés nem vonatkozik, az ilyen hagymát szabadon forgalomba hozhatják.

A szarító- és konzervüzemek csak annyi hagymát dolgozhatnak fel, amennyinek feldolgozására a földművelésügyi miniszter a közellátásügyi miniszterrel egyetértve engedélyt ad.

Azok, akiknek dughagymára továbbtermelés (termeltetés) céljából van szükségük, azt 25 kg-on felül a m. kir. Közéllátási Hivatal, ezen alul a Közéllátási Ügyosztály Termelői Irodája által kiállított vásárlási engedély szerint megkaphatják. Előbbi az ország egész területén, utóbbi Debrecen és Hajdú vármegye területén érvényes. A vásárlási engedélyt egyben szállítási igazolvánnyal is szolgál. A rendelet megszegése kihágást képez és szigorúan büntendő. Polgármester.

Hatvanháromszor ült már a vádlottak padján

A debreceni törvényszék előtt rekordot javított Vadász Piroska debreceni munkásnő, aki 63-szor került a vádlottak padjára és minden esetben ítélezett is felette a bíróság. Vadász Piroska egyike a legismertebb szacharincsempészeknek, aki ha a fogházban nincs, akkor a Dégenfeld téren és a Csapó utcai piacon árusítja a szacharint és a tűzkövet. Az elmúlt héten ítélték el jövedéki kihágás miatt, a fogházból vezeték elő, ahol ugyancsak jövedéki kihágás miatt büntetését tölti. Most is ítéletet kapott jövedéki kihágás miatt, de tekintettel arra,

hogy csak igen kevés mennyiségű szacharint találtak a zsebében, csak négy napra elzárásra ítélték. Ugyancsak jövedéki kihágás miatt került a bíróság elé Gárdó Józsefné, aki «csak» harminceszor volt eddig jövedéki kihágás miatt a bíróság előtt. Most 31-szer kétnapi fogházra ítélték. A Hajdúbüszörménybe való János Zsigmondné, aki tízszer volt már büntetve, 3 napos fogházbüntetést kapott szacharin árusítása miatt.

DEBRECZEN 5. OLDAL 1942. X. 14

NOTEK

rejtfényező kiválóan hatáson légtalmi fényforrás, amely autókön, elsőtétítéskor használható.

A Notek Piomér fényező pedig az egyetlen, amely szabadteri munkahelyek, ipartelek stb. légtalmi biztos világitást szolgálja. Honvédelmi miniszterium által engedélyezve.

Vezérképviselő: **vitéz Kalocsai Kálmán** Budapest Büszörményi ú 17 C Telefon: 153-892.

hogy csak igen kevés mennyiségű szacharint találtak a zsebében, csak négy napra elzárásra ítélték. Ugyancsak jövedéki kihágás miatt került a bíróság elé Gárdó Józsefné, aki «csak» harminceszor volt eddig jövedéki kihágás miatt a bíróság előtt. Most 31-szer kétnapi fogházra ítélték.

A Hajdúbüszörménybe való János Zsigmondné, aki tízszer volt már büntetve, 3 napos fogházbüntetést kapott szacharin árusítása miatt.

Özvegy Meszesán Józsefné 5 napos fogházbüntetést kapott «zerédes» árusítása miatt.

A monostorpályi homokbánya öre, Apponyi Flórenc is szacharinárusításra adta a fejét. Arra hivatkozott, hogy nem vitték a homokot, nincs építkezés, hát rászánta magát a csempészésre. A homokbánya öreinek nem volt szerencséje, mert már az első esetnél rajlavestett. A bíró elítélte 15 napos fogházra és 735 pengő pénzbüntetésre. Az ítélet jogerős.

Csökkent a malária-megbetegedések száma Hajdú megyében

Gyermekfertőző betegségek jelentek nagyob számában — Egy éven alul elhali a megyében az élyeszületések 30.4 százaléka Hajdú vármegye közigazgatási bizottságának hétfői ülésén dr Gaertner István tiszti főorvos ismertette Hajdú vármegye szeptember havi közegészségügyi viszonyait.

Héveny fertőző betegségek közül a gyermekfertőző megbetegedések jelentek nagyob számában: kanyaró 57, vörheny 28, vérhas 22 esetben fordult elő. Tífusz-megbetegedések száma 20. Örventelenen csökkent a maláriamegbetegedések, mely az előző hónap 40 főnyi betegével szemben ebben a hónapban csak 18 volt. A vérhas is 36-ról 22-re csökkent. Diftéria 9, szaríköhögés 5, bárányhimlő 2, Hajdúszámbanban 3 Heine-Medin megbetegedés, nyílt gümőkór 18 esetben fordult elő. Diftéria ellen 676, tífusz ellen 278 védőoltást adtak. Zöldkereszt egészségvédelmi tanácsadásokon megjelentek 4576-an, védőnők 4043 családlátogatást és 5759 szaklátogatást tettek. Óvodákban, napközi otthonokban a közegészségügyi viszonyok kielégítőek. Zöldkereszt cukor, tej, anyatej, étkeztetés és szappanakció folyamatban van. Az Országos Közegészségügyi Intézet debreceni vizsgáló állomása 106 vizsgálatot teljesített, baleset 5, öngyilkosság 6 esetben történt; a multban a megyében.

Népmozgalmi adatok: házasságkötések száma 88, élyeszületések 423, halálozás 336, természetes szaporodás tehát 87. Egy éven alul elhali 129, az élyeszületettek 30.4 százaléka. Gümőkór halálozás 25.

Közegei kötelékbe 22 egyént vettek fel a mult hónapban Debrecenben, állampolgársági esküt két visszahonosított és egy honosított egyén tett. Az illetőségi ügyosztálynak szepitemberi ügyforgalma 242 volt.

Nagyszabású utalványcsalást lepleztek le Debrecenben

Nyiregyházi postás saját nevére feladott postautalványra a debreceni postáknál több ezer pengőt akart felvenni

Nagyszabású postautalványcsalás ügyében indított nyomozást a debreceni rendőrség. A nem mindennapi bűncselekmény szálai Nyiregyháziig nyulnak és annak tettese egy nyiregyházi postaltiszt, aki a hivatalban ravasz trükkkel oly módon akart pénzt szerezni, hogy Debrecenbe, illetve postahivatalokba nevére post restante címeze nagyobb összegeket adott fel, anélkül, hogy magát a pénzt befizette volna.

Másnap átutazott Debrecenbe és megjelent az 1-es számu postahivatalnál, ahol sikerült is 850 pengőt felvennie. Innen a pálya-udvari 2-es számu postára vitte úija, ahol két darab 1000 pengőn felüli értékű utalvány összegét akarta felvenni. A tisztviselő azonban gyanut fogott és valamilyen ürüggyel arra kérte a jelentkező felet, hogy jöjjön a délutáni órákban be a pénzért. Közben felhívta a nyiregyházi postahivatal, hogy meggyőződést szerezzen, adtak-e fel ottan Horkay Lajos postaltiszt címére pénzt és a feladott összeg valóban befolyt-e a postához... Természetesen a nyiregyházi postán, ahol

alaposan utánanézték a dolognak, csakhamar megállapították, hogy a pénzt nem adták fel és az utalványt Horkay Lajos postaltiszt manipulált, ravasz trükkje segítségével akart pénzhez jutni.

Horkay azonban megsejtette, hogy baj van a pénz kiadása körül és a délutáni vonattal elutazott Debrecenből Nyiregyháza. A postahivatal közben értesítette az utalványcsalási kísérletről a rendőrség központi ügyeletét, sőt közben kiderült, hogy az 1-es számu postahivatalnál a tettesnek sikerült a csalást végrehajtani és 850 pengővel szökött meg Debrecenből. Szabó Gyula rendőrtanácsos, a bünygyi osztály vezetője nyomban Horkay Lajos személyleírásával és pontos adataival leadott radiogramon hívta fel a nyiregyházi rendőrség figyelmét és Horkayt, ahogy Nyiregyháza megérkezett, a rendőrség le is tartóztatta.

Horkay Lajost, a ravasz utalványcsalót ma szállítják Debrecenbe és megkezdik kihallgatását a debreceni rendőrségen.

Kéthónapi fogház és 25.344 pengős pénzbüntetés szacharincsempészsé miatt

Nyolc kiló szacharint foglaltak le a debreceni vonaton

A szacharincsempészség igen virágzik és úgy látszik, jó jövedelmet biztosít a csempészeknek, árusítóknak, mert a szigorú büntetések sem riasztják vissza az embereket. A debreceni törvényszék elé minden héten tucatjával kerülnek elítélésre a szacharincsempészek.

Legutóbb Mózes Jenő budapesti munkás került a bíróság elé, mert a debreceni vonaton vizsgáló pénzügyőrök nyolc kiló szacharint találtak a bőröndjében. A pénzügyőrök úgy jöttek rá a csempészésre, hogy a nekik gyanúsnak tűnő embereket igazoltatták. Mózes a pénzügyőrök megjelenésekor idegesen viselkedett, majd bőröndjét akarta takargatni. Arra a kérdésre, hogy mi van a bőröndben nem tudott hadározott választ adni és amikor kinyitották derült ki, hogy igen szép fogást csináltak a pénzügyőrök, mert a nyolc kiló szacharint elegendő 32.000 adag szacharincsomag készítéséhez.

Mózes a kihallgatáson elmondta, hogy Nagyváradra akarta vinni a szacharint, melyet Budapestban a Teleki-téren ismeretlen embertől vásárolt kilónként 102 pengős áronban. Azt, hogy kik a bűntársai, kiknek akarta átadni Nagyváradon a szacharint, nem mondotta meg.

Mózes még nem volt elítélve jövedéki kihágás miatt, de eljárás van ellene folyamatban, tárgyalást ügyében ezideig azért nem tudtak tartani, mert nem tudták megállapítani, hol van a lakása.

Dr Nyerges Miklós bíró előtt beismerő vallomást tett Mózes Jenő és egyre azt hajtogatta, hogy bűntársai nincsenek, egyedül szerele a Teleki-téren a nyolc kiló szacharint, hogy jövedelmet szerezzen magának az «zerédes» árusításával.

A bíró Mózeset kéthónapi fogházra és 25.344 pengő pénzbüntetésre ítélte el, melyet nemfizetés esetén fogházbüntetésre változtathatnak át. Az ítélet jogerős.

Juhász Géza előadása Szabó Dezsőről

A Gönczy Egyesület legutóbbi összejövetelén Szabó Dezső méltóságának szánta. Futó Zoltán igazgatótanító megnyitó szavaiában röviden vázolta Szabó Dezső életrajzát, Kerek György egyesületi titkár pedig egy fordulatot, mélyértelmű novellát olvasott fel az íróról «Az elfelejtett arc» címen.

Juhász Géza dr. először Szabó Dezső pályafutásáról szökött. Már diákkorában kitűnt rendkívüli tehetséggel. Később az Eötvöskollégiumban — ahol Kodály Zoltánnal is együtt volt — teljesen a tudományos kutatásba vetette bele magát.

Egyetlen egy írónk sem volt, aki annyira tiltakozott volna az »Író« elnevezéstől, mint ő. Amit ő csinált, az nem írásmű volt, hanem magába az élet kategóriájába tartozott. Ebben is nagyon hasonló Móríc Zsigmondhoz, hasonló képen abban, hogy érdeklődését a nép és a nép problémái felé fordította.

Részletesen foglalkozott Juhász Géza Szabó Dezső legelső áttűtő erejű könyvével. »Az elsodort falu«-val majd felelevenítette

azokat a napokat, amikor a bolsevizmus bukása után Debrecenben az Arany Bika zsúfolásig telt termében Szabó Dezső olyan népmozdító erővel tartotta meg beszédét, amilyenben »Kossuth óta nem-igen volt része Debrecennek«.

— Szabó Dezső volt az — folytatta Juhász Géza, — aki feltárta a magyar falut, mint nemcsak a nyomornak és bűnnek, hanem mint a jónak és nemesnek forrását is. Szabó Dezső munkásságában nem az a lényeges, hogy azt ábrázolja, ami van, ő arra mutat rá, hogy minek kell lennie. Az ő jelentősége főként nem is írói, hanem gondolkodói minőségében tűnik elénk. Történelmi jelentősége az, hogy tőle számitódik a XX. század magyarosságának öntudatra ébredése. Irodalmi jelentősége pedig az, hogy a fiatal írói gárda mind ott kezdte működését az ő asztalánál s azokat a problémákat folytatta, amelyeket ő hozott előtérbe.

Juhász Géza dr. értékes előadása a megjelentekre nagy hatást tett. Előadásához többen hozták is szököket, így Herboly Zoltán, Németh Bertalan, Róthonyi Lajos, Futó Zoltán és Molnár János.

HIREK

DOLGOZSIASS, HOGY DOLGOZHASS!

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, Október 10-én reggel 8-tól október 17-én reggel 8-ig: „Megváltó” Piac u. 18. Telefon: 14-69. — „Muraközy” Piac u. 72. Telefon: 37-33. — „Bocsikay” Cegléd u. 22. Telefon: 29-14. — Csokonay” Mester u. 43. Telefon: 10-15. — „Árpád Fejedelem” Csapókeret, Jánossy u. 44.

— **ÖRÜLJ**, ha küldhetsz a Frontra Nemzeti Könyvtár füzeteit, Megajánlásodért a Bajtársi Szolgálat megkeres.

Valaki bejött a kapun

Zörren a zár kint nyílik az ajtó, rajta be hozzám valaki jön. Messzibeszélő sóhaja fájó, mint a lehulló asszonyi könny.

Arca se látszik, lépte se hallik szinte suhanva jön befele. Kertem mint tévedt, kószáló szellem, sírok szagával szórja tele.

Kókadtan bujnák össze a májvák színi egymáshoz egyik se mer. Szélsarlójjával köztük az ősz jár, a gyászait dúdolva lombokat ver.

Ter be! — kiáltom — Bánat testvérem óh beh régóta vártalak már. Hozzám rövidke percre tudod hogy könnyeket lopni jön csak a nyár. Törzsök József.

— **Csüföztök esté iszentisztelet.** Az Árpád-terti református gyülekezet minden csütörtökön este 5 órai harangszóval tart iszentiszteletet az Árpád-terti templomban.

— **Kinevezések.** A m. kir. igazságügyi miniszter dr. Vadon László derecskei lakost a budapesti és Erdey György derecskei lakos a nagyváradi kir. ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű bírósági joggyakornokká nevezte ki.

— **Szerda esti bibliára.** Az Árpád-terti református gyülekezet szerdán este 6 órakor tartja bibliájának a Rakovszky-utcai népiszkola III. osztályú tantermében.

— **A vármegyei védőnői karban változások történtek.** Az Országos Közegészségügyi Intézet Sági Olga védőnő Hajdúböszörménybe osztotta be. Kaba községbe Nyírta Józsefné helyére Mayer Etelka, Tiszaeszege községbe pedig Pistey Piroksa védőnő helyére Bojár Lajosné védőnő helyezett.

— **A kistéplomi egyházrész központi bibliaköre ma, szerdán délután 5 órakor a Revész-ter 2. szám alatti gyülekezeti teremben biblia órát tart, melyre a gyülekezet tagjait szeretettel meghívja az egyházrész vezetősége. A bibliórát Gera Katalin szociális gondozó nővér tartja.**

— **34 új iparigazolványt adtak át szeptember folyamán Debrecenben.** Munkakönyv ki- és bejelentés 256 esetben történt, 60 tanoncszerződést kötöttek, 25 tanulói felszabadítottak. Kiadtak 81 munkakönyvet.

— **Dr. Milcker Rezső a Forrás Nyomdai Műintézet vezérigazgatója.** A budapesti Forrás Nyomdai Műintézet és Kiadó-vállalat Rt. rendkívüli közgyűlést tartott, amelynek napirendjén a dr. Antalfi Antal lemondásával megüresedett vezérigazgatói tisztség betöltése és az igazgatóságának ez irányban költött megállapodásának végrehajtása is szerepelt. Az igazgatóság határozata értelmében a vállalat vezérigazgatói teendőinek elvégzésére dr. Milcker Rezső egyetemi nyilvános rendes tanárt, az igazgatóság elnökét kérték fel.

A Komáromban felakasztott Tóth Imre Debrecenben is követett el sorozatos betöréseket

Büntársa Debrecenben van letartóztatva.

Beszámoltunk arról, hogy az elcsüfölt ideje alatt betörést követett el Tóth Imre napszámos a szőnyi halárban, de a csendőrök elfogták és így a komáromi röglöntető bíróság elé került. Tóth Imrét halálra ítélték és az elmúlt nap már kivégezték.

Tóth Imrének debreceni kapcsolata is vannak, mert a rendőrség megállapítása szerint itt

követett el sorozatos betöréseket: lopásokat társával, Szabó Józseffel együtt. A rendőrség Szabó Józsefet és letartóztatta, de Tóth Imre sikerült megszökni. Ez a szökés volt a veszte, mert ha itt kerül kebre, akkor a fogházban várja a főltárgyalás idejét a debreceni lopások miatt és nem követheti el a szőnyi betörést és nem akasztják fel.

— **A leventék egészségügyi általános vizsgálatát szeptemberben ismét megkezdtek,** pár napon belül be is fejezik. Az orvosi vizsgálatok célja a szűrés, nevezetesen így megállapíthatják, hogy valakinek van-e valami baja, ha igen, kezelik és megóvják a nagyobb bajoktól.

— **Tolvaj járt a berettyóújfalui róm. kat. templomban** és ellopta az oltárterítőket. Gyenes György lelkész jelentette fel a csendőrségen és elmondotta, hogy a tolvaj közvetlen az iszentisztelet után szedte össze a terítőket, mert néhány perc múlva már nem találták azokat. A vak merő templomfosztó kérekerítésére folyik a nyomozás.

— **Szerelmi bánata miatt sósavat ivott egy 19 éves leány.** Tibi Eszter 19 éves leány, Simonyi-út 25. szám alatti lakos szerelmi bánata miatt öngyilkosságot kísérelt meg. Lakásán nagymennyiségű sósavat ivott. A házbeliek eszméletlen állapotban találták, értesítették a menőket, akik a belgyógyászati klinikára szállították. Az életunt leány állapota súlyos, kevés remény van életbenmaradására. Az öngyilkossági kísérletről értesítették a rendőrséget és megindult a vizsgálat.

— **Leventehősökről nevezik el a leventeegységeket.** Még élnek el emlékeztetőnkben azoknak a beremonti leventéknek neve, akik fapuskával megkergették az orgyilkos délvideki partizánokat. Ma már a bátor magyar fiúk a honvédség mellett készen állanak a szabotázskísérletek meghírsítésére, elleneséges léggömbök megsemmisítésére, kémgyanús egyénekre, figyelnek meg és életük kockáztatásával fojtják el az allatomosan lángrobbant tüzeket. A leventeintézmény a hősök tiszteletére mind nagyobb gondot fordít. A magyar leventefiújság legfőbb vezetősége ezért elrendelte, hogy a leventeegységek elveit szoros kapcsolatban állott leventebajtárs hősök hálóját, vagy vitézségi érdemmel kitüntetett levente hős nevet vegyék fel. A leventeegységek kötelekbe tartozó leventék kötelek a nevadó hős életének történetét ismerni.

— **A debreceni népzenei szakcsoport új ingyenes tanfolyamot kezd október 19-én.** Kezdek és haladók jelentkezhetnek minden délután 3-5-ig. Az NTK népzenei szakcsoport felhívja tagjai figyelmét, hogy akiknek még nincs zenélési működési engedélye, azt saját érdekében mielőbb szerezzék meg.

— **A Nektár Méhészeti Egyesület értesíti tagjait,** hogy az inséges méhcsaládok etetéséhez szükséges ipari cukor utalványát ma délig kell átvenni a Közlelemzési ügyosztály központi irodájában (Ferenc József út 26 A. I. emelet, Gambrius átjáró). A később jelentkezők cukorutalványt semmi körülmények között sem kaphatnak.

— **Hatvani feyházra ítélték egy pesti postatisztviselőt** aki hivatali sikkasztásokat követett el, csak hogy a löverszenyész szennvedélyének áldozhasson s a vesztegeket fedezni tudja. Szabados Zoltán 27 éves postatisztviselőt tette tönkre a löverszenyész szennvedélye, aki 14 ezerpengőért okozott a postakincsbárnak.

— **Szent István-korabeli település temetőjét látta fel Tiszalök határában** Kiss Lajos, a nyíregyházi Jósza-múzeum igazgatója. Az egyik csontváz szájában egy Szent István-korabeli érmet találtak.

— **Egy nagy üstökös rohan a föld felé,** állapította meg vizsgálati alapján egy híres chillei csillagász. Az új üstökös februárban lesz a földhöz legközelebb, de még így is 56 millió kilométer távolságban. Az üstökös csóvájának hossza 136 millió kilométer hosszú.

— **Szerencsés karambol repülőgép és kerékpáros között.** Svédországban Christiansstad közelében példátlanul álló „közlekedési” baleset történt, egy repülőgép összeütközött egy kerékpárossal. Szerencsére más baj nem történt minthogy a kerékpáros elájult. Az eset úgy történt, hogy egy repülőgép kényeszerkesztést hajtott végre egy gazda pedig hazafelé tartott kerékpárján. A pilóta az országot közelében ért földet a gép nagy sebességgel átrohant az országúton ahol a kerékpáros haladt és a gép szárnya sodorta le a gazdát.

— **Ellenséges tevékenység miatt letartóztattak 11 protektorátusi lelkészt.** Prágából jelentik: Angol rádióállomások hallgatása és németellenes tevékenység miatt letartóztattak 11 protektorátusi lelkészt.

— **Halálos közlekedési balesetek történtek Budapesten.** Egy autó halálra gázolta Novák Ferencné 75 éves magánzónót. — Sebők Sarolta 16 éves munkásnő a villamosra akart felugrani a Boráros-terem, de a kerek alá került és halálos sérüléseket szenvedett.

— **Newyork város területén** La Guard főpolgármester hetenként két hústalan nap tartását rendelte el. Felhívta a főpolgármester a lakosságot arra is hogy az ételmaradékokat ne pocsékolja el.

— **Hindu nőt „találtak” Hódmezővásárhelyen.** A múlt este azt a jelentést kapta a vásárhelyi rendőrség, hogy a Szabadság-terem egy hindu nő sétált. Egy detektív kiment a helyszínre s hamarosan rá is akadt az öregedő hindu anyókéra. Mindjárt be is vitték a kapitányságra, ahol kiderült, hogy Mos Jenak Ali névre hallgat Indiában, Bombayban született. A nőnél nagyértékű ékszereket találtak és angolnyelvi útlevele. Próbáltak vele beszélni angolul, franciául, de csak hindu nyelven ért, így vásárhelyi tartózkodásának kérdését még nem tudták tisztázni. A hindu nőt egyelőre a rendőrségben tartják.

— **Három amerikai olajszakértőt,** akik a szovjet kormány megbízásából Bakuba utaztak, a Kaukázus vidékén meggyilkoltak. Az egyik mérnök, aki a Kaukázus vidékéről tért vissza Teheránba, arról számol be, hogy a Kaukázusi törzsek rendkívül ellenséges magatartást tanúsítanak a moszkvai kormány képviselőivel, valamint az angolokkal és amerikaiakkal szemben.

— **Fehér pincsi, „Bébi” névre** hallgat, elveszett. Megtaláló hozza el Bethlen u. 1. alá, Szotyoriékhöz. Jutalom ellenében.

— **Havancsák tánciskolájában,** (volt Garai), ma szerdán este félhét órakor össztánc. * Tartás hullámát, frizuráját csináltassa bizalommal Nagynál. Bérletrendszer. Baltázár Dezső u. 14. szám.

Kétszer akasztotta fel magát hiába, harmadjára beretvával elvágta a nyakát

A debreceni klinikán meghalt Tokai Béla 67 éves püspök-ladányi földműves. Akinek a nyaka volt átvágva olyan mélyen, hogy a gége is megsérült. Megmenteni nem tudták az életnek Tokai Bétát, aki nem sok idő múlva meghalt. A halálesettel kapcsolatban jelentést kapott a hatóság arról, hogy Tokai Béla, akit úgy szállítottak be a klinikára, mint aki öngyilkosságot kísérelt meg, nem lett öngyilkos, hanem bűncselekmény történt.

A jelentés alapján vizsgálat indult. Megállapították, hogy nem történt bűncselekmény. A püspök-ladányi csendőrség még a klinikára való beállítás előtt megkérdezte Tokai Bétát, aki elmondta, hogy azért vágta át beret-

vával a nyakát, mert nem akart tovább élni. A rokona, Szabó Jánosné pedig elmondotta, hogy Tokai Béla beszélt neki arról, hogy öngyilkos akar lenni. Elpanaszolta, hogy már kétszer akasztotta fel magát, de a kötél mindig leszakadt alatta és így életben maradt. Harmadjára nyult a beretvához, hogy ilyen módon vegyen kezét magával. Azt, hogy miért szánta magát a halálra, nem tudják. Dr. Székely Péter püspök-ladányi orvos, aki megvizsgálta és elsősegélyben részesítette Tokai Bétát, ugyancsak azt jelentette, hogy kétségtelenül öngyilkosság történt.

A csendőri jelentés alapján a debreceni ügyészség megadta a temetési engedélyt.

Kétszer is ellop ág ugyanazt az 5000 pengőt

Furcsa eset történt Rajcsányi István 36 éves pesti gyárimunkással. Szombaton elutazáshoz akatáskájába elemózsiát rakott. A borbélylány megborotválkozott s az akatáskát a fogásra akasztotta. Távozásakor a segéd udvariasan a kezébe nyomta az „akatáskáját”. A vonaton enni akart, de a megipepetéstől majd hanyatt esett, mert a szász bankjegyek csomóját találta a táskában. Bicskén lezuhant, s örömeiben egy kocsmába ment, evett, majd inni kezdett s az ottlevőket megvendégelte. Másnap reggel ébredt fel az utca közepén. Visszament a kocsmába, hol közölték vele, hogy egy gazdátlan akatáskát beszovaltatott valaki a pályaudvaron. A pénz azonban már nem volt benne. Közben egy vidéki textilkereskedő jelentette, hogy a borbélylány elcserejték az akatáskáját, az ott maradt táskában Rajcsányi iratai voltak. A detektívek Bicskére utaztak, de akkor már a csendőrök faggatták Rajcsányit. Most azt kutatják, ki lopta el másodszer az ötezer pengőt.

— **A hentes- és mészároszakosztály** tagjainak a borkihágások ügyében október 16-án, pénteken délután 5 órára pontos megjelenését kérem egyetemes eljárás megheszeleése végett a terület helyiségében. Elnökség.

— **Az Ipartestület sűtőszakosztálya** tolyva hó 14-én, szerdán délután 5 órakor szűkületi ülést tart az Ipartestület helyiségében. Tárgy: mestervizsga bizottság tagjainak jelölése és fajúgy. A tagok okvetlen és pontos megjelenését kéri az elnökség.

— **Az orgona harmadzsor virárgúzt Keeskenétn,** Nagy Ferenc adóhivatali altiszt kertjében. A harmadzsor virárgúzt orgona színben s ilatban nem marad el a májusi orgona mellett. A hosszú, meleg ősz bontotta harmadzsor is virárgba Nagy Ferenc orgonabokrát.

— **Nagyváradi kéni 150 éve alapított jogakadémiajának visszaállítását.** Nagyváradi löryenyhatóság bizottsága utolsó közgyűlésén elhatározta, hogy kéri a 150 esztendővel ezelőtt alapított jogakadémiajának visszaállítását. A városnak most 110 000 lakosa van. Bihar vármegye lakosaival együtt tehát 670.000 lélek kulturális igényeiről kell gondoskodni. A város kérelmét tartalmazó feliratot dr. Hlatky Endre főispán vezetésével küldötltség adja át Szinyei Merse Jenő vallás- és közoktatásügyi miniszternek.

— **Lapállal összevert haragosa egy 74 éves asszonyt.** Özv. Nagy Mihályné szül. Varga Zsuzsanna 74 éves, Bercsenyi-utca 58. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen egyik ismerőse ellen, aki saját lakása udvarán lapállal támadt rá agyba-főbe verte. Feljelentéséhez orvosi bizonyítványt is csatolt súlyos sérüléseiről. A feljelentés alapján a rendőrség megindította a vizsgálatot.

GYÁSZROVAT

Papp József 73 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 3 órakor lesz a Köztemető 3. ravatalozójában. Lakás: Komáromi u. 10. sz. Temetését: **Bartha** vállalata végzi.

Pethő József kerékgyártósegéd honvéd, életének 22-ik évében elhunyt. Temetése csütörtökön délután félkettő órakor lesz a Köztemető 2 A) ravatalozó terméből, református egyház szertartása szerint. Lakás: Timár u. 34. Temetését: **Fehértői és Takács** vállalata végzi.

Ifjú Szalay András 34 éves, temetése szerdán félkettő órakor lesz a hármas terméből, ev. szertartással. Csurka temetkezés.

Szerencsi Sándor csecsemő temetése szerdán 3 órakor lesz a Köztemetőből, római katolikus szertartással. Csurka temetkezés.

Köszönetnyilvánítás. Rokonainknak, barátainknak, városi kertészeti vezetőinek, munkatársainak, kik boldogult férjem végtiszteletén megjelentek, ravatalára virágot, koszorút helyeztek, ezúton mondok köszönetet. Özv. **Diószegi Imréné.**

A kémelhárítás tizparancsolata

9. A rémhírtételezőknek bűrlőben a helye. Kerüld a rosszündulatú, suttogó propagandát. Mindez éppolyan veszélyes, mint a kém.

— **Hősi halált halt távházasságköltése előtt** Illés Gyula soproni nyomdász, aki mint szakaszvezető küzdött a keleti fronton.

— **Kuthy László, a Gazdász Ifjúsági Egyesület tanárelnöke, Arva László az ifjúsági elnök.** A debreceni mezőgazdasági főiskola hallgatóinak egyesülete, a Gazdász Ifjúsági Egyesület most tartotta meg nagygyűlését. Mester Ferenc helyettes elnök bejelentette, hogy **Csukás Zoltán** dr. az egyesület tanárelnöke tisztségéről lemondott. **Csukás Zoltán** barátai szavakkal elbúcsúztak az egyesülettől. A professzort az egyesület tagjai melegen ünnepelték. A nagygyűlés ezután a tanárelnöki tisztségre **Kuthy László** tanárt választotta meg. **Kuthy László** beszédében kifejezésre juttatta véleményét, hogy az ifjúság munkáját mindig igen fontosnak tartotta és a jövőben is mindig azon lesz, hogy tőle lehetőleg segítségére legyen célkitűzése megvalósításában. A nagygyűlés az ifjúsági elnöki tisztelet töltötte be ezután, **Arva László** választva meg. **Arva László** programot adott, majd **dr. Gulyás Antal**, a főiskola igazgatója emelkedett szószárra és köszönetet mondott a távozó tanárelnökek az elmúlt évben folytatott munkásságért és köszöntötte az új tanárelnököket, akiknek működéséhez a legjobb eredményeket fűzi.

Jellegés hirdetések címét, feladóját — nem ismeri a kiadóhivatal

